

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznauila (inserati) se sprejemajo in veljá tristočna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.
Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 62.

V Ljubljani, v torek 17. marca 1885.

Letnik XIII.

Napredek in vredba naših (polu-slovenskih) gimnazij.

(Spisano na podlagi šolskih programov l. 1884.)
(Dalje in konec.)

5. Važni so vspehi posebno dveh gimnazijskih razredov I. in III., pri prvih se vidi, s kakim pripravljenjem so dijaki v gimnazijo vstopili in nove gimnazijske nauke duševno sprejeli, pri vspehih tretjega razreda se morajo nasledki in vspehi gimnazijskega poduka prikazati, ker so se učenci tega poduka že navzeli in ker ravno tretji razred ves trud in vso duševno vzmožnost dijaka zahteva. V koliki meri so poluslovenske gimnazije to nalogo, katero hočemo „učni napredek“ imenovati, izvršile, kažejo sledeče tablice.

Tab. IV.

Vrsta gimnazij po vspehih I. razreda, od najnižih vspehov počenši:

	I. razr. št. vseh učencev	odstotkov vspelih	odstotkov propadlih
1. Ptujška	38	52.6	47.4
2. Ljubljanska	166	60.8	39.2
3. Tržaška	108	67.6	32.4
4. Rudolfovska	29	68.9	31.1
5. Celjska	58	70.6	29.4
6. Goriška	72	73.6	26.4
7. Mariborska	68	75	25
skupaj	539	469.1	230.9

Povprečno število vspelih I. razreda je toraj: 67.81 odstotkov.

Povprečno število propadlih I. razreda je pa: 32.99 odstotkov.

Iz tega razgleda se vidi, da šteje v I. razredu Ptujška največje število propadlih, Mariborska največje število vspelih; da Ljubljanska in Ptujška stojite pod povprečno mero vspelih, Tržaška prav blizu povprečne številke, vse ostale pa nad to številko. Iz tega bi se smelo sklepati, da je — pri sicer enako strogih tirjatvah — napredek pri teh gimnazijah (Tržaški, Rudolfovski in

Celjski) malo da ne enak, pri Goriški in Mariborski prav dovoljen bil. Zato smemo misliti, da so pri Ptujski in Ljubljanski posebne zapreke ta napredek zavirale, najbrž slabo pripravljenje učencev do gimnazije. O drugih zaprekah pozneje.

Preidimo k pregledu vspehov III. najvažnejšega razreda v tem oziru. Vrsta gimnazij, po številu vspeha, je sledeča:

Tab. V.

	III. razr. št. vseh učencev	odstotkov vspelih	odstotkov propadlih
1. Ptujška	31	48.3	51.7
2. Mariborska	43	67.4	32.6
3. Tržaška	73	71.2	28.8
4. Rudolfovska	17	76.4	23.6
5. Goriška	54	79.6	20.4
6. Ljubljanska	71	83.9	16.1
7. Celjska	37	83.8	16.2
skupaj	326	509.79	190.21

Povprečno število vspelih III. razreda je toraj: 72.82 odstotkov.

Povprečno število propadlih III. razreda je pa: 27.18 odstotkov.

Ako primerimo tab. V. k III. (občnih vspehov nižih gimnazij), najdemo čudovito podobnost obeh, v dokaz, da so vspehi III. razreda za nižjo gimnazijo pravo merilo učnega napredka. Tu kakor tam stojite Ptujška najnižji, Celjska na najvišji stopinji; tu kakor tam zaostajajo Ptujška, Mariborska in Tržaška pod povprečno številko, in vse ostale nad to številko.

6. Najbolj podučeno za napredek pa je primerjanje vspehov I. z onimi III. razreda; iz njega se namreč najjasneje razvidi odgojevalna in izobraževalna moč gimnazijskega poduka. Ker so slabi učenci in nesposobneži z večine že koncem I. in II. razreda iztrebljeni — vsaj bi se morali iztrebiti pri rodovitnem poduku, zato bi se moral koncem III. razreda v večji meri sad tega poduka pokazati. Primerimo toraj vspehe obeh razredov, ter jih postavimo v vrsto!

Tab. VI.*)

odstotk. vspelih
I. razr. III. razr.

1. Maribor	75	: 67.4 = 1 : 0.898 —
2. Ptuj	52.6	: 48.3 = 1 : 0.918 —
3. Trst	67.6	: 71.2 = 1 : 1.053 +
4. Gorica	73.6	: 79.6 = 1 : 1.081 +
5. Rudolfovo	68.9	: 76.7 = 1 : 1.108 +
6. Celje	70.6	: 83.8 = 1 : 1.186 +
7. Ljubljana	60.8	: 83.9 = 1 : 1.383 +

Povprečno število vspelih, t. j. v tem slučaju toliko kakor učnega napredka od I. do III. razreda je toraj 1 : 1.086 odstotkov.

Iz tab. VI. se razvidi, da ste Ptujška in Mariborska v tem oziru ne samo ne napredovali, ampak celo nazadovali; da ste se Tržaška in Goriška približali povprečnemu napredku; Rudolfovska, Celjska in Ljubljanska pa so to mero v obilni razmeri prekosile. Posebno velik je v tem oziru napredek Ljubljanske gimnazije bil, katerega razvidamo iz številke 60 : 83 = 1 : 1.383.

7. V pojasnenje teh pregledov naj dodamo še sledeče opazke:

a) slabi napredek v Ptujski gimnaziji kakor tudi v Mariborski izvira najbrž iz stalnih vzrokov, ker se javlja v pomanjkljivem napredku od I. do III. razreda. Ker tudi pri Tržaški ta napredek kakor splošni vspeh spada pod povprečno številko, smemo pri vseh treh na enak vzrok misliti, ki tiči, da naravnost povemo, v učni upravi: v izključivi rabi nemškega jezika kot podučnega, brez olajšanja te težave.

b) Boljši napredek v Goriški, Rudolfovski in Ljubljanski nižji gimnaziji — da Celjsko že zgoraj omenjeno tu opustim — izvira očitno iz nasprotno učne uprave: vsaj delne porabe domačega jezika kot učnega. Prav jasno se to vidi iz jako znatnega napredka Ljubljanske gimnazije, v katero, kakor je videti, učenci sicer s slabim pripravljanjem vstopajo — odkod tako nizek odstotek vspeših (60.8) I. razreda proti mnogo

*) = v primeru, + pozitivni, — negativni napredek.

LISTEK.

Prior Faustus, usmiljen brat, zdravnik na Kranjskem.

(Dalje.)

V Ljubljani je bil o svojem časi France Traven trakar (posamentirar), in k temu pride trinajst let stari Matevž Gradišek, da je za rokodelskega učenca pet let, tri mesece in dva dni. Sedaj je vesel, zdrav in „brumno“ živel. To je bilo 28. januarja l. 1789.

11. aprila gré domú obiskat svoje ljube stariše, brateca in sestrico drago; na poti se pridruži stari mož, ki mu priporoča Marijo častiti. Spovednik v Ljubljani mu je P. Jordan, frančiškan. Pri mojstru zapazuje dobro, uči se lahko; a mu je pa vendar dolgčas po domu: bil je včasih „tragljiv“.

12. oktobra t. l. obhajajo v Ljubljani veliko veselje zavoljo Beligrada; tri dni imajo praznovanje, kar Matevžu posebno dopada, tudi ima veselje, na zvonjenji pri cerkvah, a v frančiškanskem zvoniku bi ga bil enkrat kmalo veliki zvon ubil.

3. junija l. 1790 umrje njegov mojster in pričné

se spet hudo za-nj; zaničevan je od starejih pomočnikov in tovarišev skozi 5 let 4 mesece; tepen je bil z volovsko žilo čez valar: „strašno trinoštvo!“

Tudi l. 1791, ko je bil 16 let star je preživel taisto nesrečno življenje. Ko je pa enkrat bolan ležal 10 dni pri usmiljenih bratih v bolnišnici, opazuje tukaj hišni red in si ga dobro zapomni. Tudi občuti veliko nagnjenje k prav pobožnemu življenju; opravi pri priložnosti spoved pri kapucinih, — pa brez dopustjenja iti k sv. obhajilu: in to je kakor čudo božje pomagalo v srečno spreobrnjenje v pobožnost. Rad se pomudi v pobožnem premišljevanji in z veseljem se poprime učenja v nemškem branji.

Na delovni dan opravi novo „brumno“ spoved, doma je pa zelo kregan, tovariši ga trpinčijo, da občuti njegovo uho.

Sedaj 17 let star že opazi po spreobrnjenji z velikim veseljem notranji božji poklic, hodil je v praznikih v šolo, č. g. Jožef Balant je katehet in učitelj njemu skozi 1 leto 6 mesecev ter ga je pohvalil v dobrem znanji krščanskega nauka po nemški in v praznikih poskuša sam od sebe po nemški pisati: ali bolezen v glavi skozi tri leta ga nadleguje.

18 let star, 28. aprila l. 1794 je pri cehmojstru Grilu, da se en mesec in 12 dni podučuje po pra-

vilih za izpraševanje, ter sprejme častno spričevalo o pridnosti in vednosti; in 16. junija dela v službi pri Filmsoserju, ki je bil visok in mogočen.

Rokodelski pomočnik, Matevž Gradišek, pričné prvo zaznamovanje svojega življenja, ki je le vedno trpljenje in še hujše zavoljo nevošljivcev, ki ga šuntajo, da naj mojstra zapusti, in res: 12. julija gré proč, pride domu k očetu in se pripravlja na popotovanje po svetu.

17. julija je že v Celji in drugi dan stopi tudi v službo pri mojstru, dobremu Perhtoldu, kjer dela 3 leta in 4 mesece, živi zadovoljno in si kupi prvo molitveno knjižico, tudi bukve novega testamenta in te le iz radovednosti, gré tudi enkrat v gledališče na ples, kar mu pa ni všeč. Za-sé piše knjižico o umetnijah svojega rokodelstva.

Že je mladi rokodelce dvajset let star, živi pobožno, hodi k spovedi h kapucinom in v postnem času vodi molitve pri križevem potu v cerkvi kapucinski. Pobožne duše dajejo dober svet in obudé v mladenču različne želje za duhovski stan; ali bilo je vse zastoj („božja previdnost“): v Ljubljani v frančiškanskem samostanu ne smejo sprejeti kandidatov.

V Celji na Štajarskem je kapucinski samostan, v tem pobožnem ustava je stari Mansuet, učen in

višjemu odstotku splošnega uspeha (74,5) — za skoro celih 14 odstot. — ali zato s tem večim uspehom v treh letih napredujejo — za 22,29 odstot. — Uspeh šolskega poduka je tu očiten; ter je tudi največi izmed vseh primerjenih šolskih uspehov.

c) Iz zgoraj navedenih števil je soditi, da bi trebalo vsaj početni poduk na narodnostno mešanih naših gimnazijah tako vrediti, da bi domači jezik učencev vsaj deloma učni jezik bil, ako ni mogoče, da bi s početka z vsemi kot tak služil. Stvar sedaj tako stoji: ali ostanejo naše gimnazije nemške; potem morajo tudi naši sedanji učenci ljudskih šol — prihodnji gimnazijalci — v nemškem jeziku se vzgojevati in podučevati; — ali pa ostanejo poluslovenske; potem bodo popolnem v soglasju z narodnimi šolami. Ker bi prvo vodilo k neprirodnemu vredjenju ljudskega šolstva, katero ne more drugačno nego na narodnem jeziku osnovano biti, zato tudi sedanja vredba naših gimnazij ne more nikakor pri starem ostati. To pa je gotovo, da mora v tem oziru neskladnost med gimnazijami in narodnimi šolami enkrat prenehati! — Kako blagodejna bi ta naprava na vseh poluslovenskih gimnazijah bila, kaže najbolj napredek kranjskih gimnazij, kjer je že uvedena. Ugovori proti novi vredbi kranjskih gimnazij so toraj jalovi, kakor zgoranje tablice o napredku kažejo; kajti ravno v njih je podučni napredek najugodnejši.

d) Zato je nepotrebno posebne „pripravne razrede“ na naših gimnazijah uvajati. Da teh k uspešnemu napredku ni treba, kažejo kranjske gimnazije, ki teh naprav ne poznajo. S temi bi se samo roditeljem težko prisluženi denar iz žepa jemal, (ker bi morali premnogi izmed njih dijake za eno leto preje v mesto dajati) dijakom pa bi se po nepotrebnem bivanje v gimnazijah podaljševalo (ker se „pripravni kurs“ sme kot posebni razred gimnazije šteti, ter se v njem tudi strogo gimnazijski predmeti učijo). Pripravljanje za gimnazije ni naloga gimnazij, ampak drugih zavodov ali pa osebna skrb dijakov in njih oskrbnikov. S takimi naredbami hoče se samo zagotovljena ravnopravnost narodna in pa prirodni ukaz nature in pedagogike zavirati. Ljubljanska gimnazija Slovincem najjasneje kaže, da je veljava domačega jezika kot učnega z dobrim in celo izvrstnim napredkom popolnoma združljiva. —k.

Govor P. Greuterja

v budgetni debati 10. marca v drž. zboru.

(Dalje.)

Toda, gospôda moja, ondi ne nahajamo le 7, temveč katalog nam kaže 64 učiteljev semitskega rodu. (Čujte, čujte! na desni). V eni fakulteti ima že polovico, v drugi jo bo pa skoraj dobila, ako pojde tako na dalje; potem se bodo možje zapadne omike — kristijani niti ne rečem ne — popolnoma v kot potisnili in zaradi tega imam prav, če trdim: ako pojde v tem smislu na dalje, prestala bo Dunajska univerza univerza biti, ker se bo spremenila v drugo orijentalno akademijo. (Živahna veselost na desni, sikanje in zasmehovanje na levi).

prijazen kapucin, in ta gospod podučuje po svojem šolarčke, med temi je tudi naš mladi rokodelce, Matevž Gradišek, in sedaj ubogi študent, ki streže na porti beračem. Umrje pa pater in naš novi šolar vstopi nazaj v službo k mojstru Perhtold.

Zboli pa v samostanu drugi pater; naš rokodelski pomagač streže bolniku in ta mu nasvetuje, iti v samostan usmiljenih bratov: in 16. julija 1797 že kandidira v samostanu v Ljubljani. Provinciijal na Dunaji je pater Matevž Ridiger.

27. avgusta gré naš rokodelce kar naravnost v Ljubljano, pobožne duše ga prijazno sprejmejo, in g. Peterman ga vpišejo v samostan za usmiljenega brata. Je sedaj 22 let star ter vesel in polno lepih sklepov gré domu v Gameljne, 7. septembra vzame na Šmarni Gori slovó od svojih, na Rucinji je kosil, in se podá na pot v Celje, kjer se pripravlja za prihodnji stan: in 3. oktobra 1797 pride iz Ljubljane Dunajsko pismo sprejetja v samostan usmiljenih bratov.

(Dalje prih.)

Že vem, kaj mi bote odgovarjali. Da, bote rekli, naše temeljne postave ne delajo razločka med verami, še manj pa med verniki. Res je tako. Jaz se tem odnošajem nisem vpiral raz stališča temeljnih postav, kajti, če temeljne postave tudi dopuščajo in če ministerstvo tudi ne žali temeljnih postav, če se bodo vsi kristijani odgnali in sami židje nastavili, vendar ni nikjer v vstavi zapisano, da bi se moralo tako izključljivo postopati. Tudi ne bom o tem govoril, da je bila večina naših sedanjih univerz od prednikov našega presvitlega cesarja kot katoliških učni zavod ustanovljena in so se ji katoliški zakladi določili; tista vstanovna pisma založili ste ad acta in iz katoliških vstanovnih denarjev se je napravil prav „košer“ (židom čista reč) (veselost) in v tem smislu ravno pri nas v temeljnih postavah nimamo razločka med verami in verniki.

Ako Vam je bilo s preobratom teh vstanovnih denarjev tako lahko, se zná pač lahko primeriti, da bodo prišli svoje dni ljudje, ki bodo ravno tako naredili s posestnimi polami v zemljiščnih knjigah. Kdor pravi „A“, reči mora tudi „B“ in naj ga tudi kaj boli za to!

Od kod pa izvira to velikansko usiljevanje židov k podučevanju na univerzi? Židovski učenjaki znajo jako dobro računati in večina teh mladenčev si misli, da bodo pri podučevanju na univerzi prav dobro opravili in da jim bo posebno pri uspešnem postopanju na univerzi pšenica še prav posebno cvetela. Dokazal Vam bom. Morda mi boste vgovarjali: saj vlada nikogar ne imenuje, kogar ne priporoča kolegij profesorjev. Na to moram na ves glas reči, da to nikakor ni res. Predlog, ki ga stavi fakulteta, za visoko naučno upraviteljstvo nikakor ni merodajen, lahko ga sprejme, pa ravno tako lahko odbije. Da, celó nov predlog lahko zahteva in da to smé, je tudi že večkrat dokazalo, posluživši se svojega prava. Čudno je pa to, da naučna oprava ni nikdar kekega predloga odbila na korist kakemu kristijanu. (Čujte! na desni). Kedar je kak predlog odbila, zgodilo se je vedno na korist kakemu židu! (Čujte! na desni).

Tudi za to imam pri rokah dokaz. Le enkrat se je zgodilo, da je fakulteta nekoga predlagala za profesorja mednarodnega prava. Tukaj, se vé, da so bili merodajni viši oziri, ker mora ta učitelj mednarodnega prava taisto tudi na orijentalni akademiji predavati. Tukaj je sicer naučnega ministerstva uprava umaknila svoj predlog, toda v osmih dneh bil je imenovan ravno ta mož za profesorja državnega prava, če tudi ga fakulteta ni predlagala. Opomnil sem Vas na to, da ne bi morda mislili, da vladi za pretekle grehe kaj očitam, ne, temveč le za bodočnost bi ji rad namignil, kajti, nam to ne more enakolično biti. V očigled antisemitske agitacije, ktera se na mnogih krajih nahaja, kateri početka mi pa ni volja preiskavati, se prav lahko zgodi, da se bo s takimi odloki tej agitaciji nov kvas prideval. (Prav res! na desni). Bodite toraj vsaj pravični!

Saj družega ne zahtevam, kakor držite se načela vtrjenega že cela stoletja, ki sta ga celó Göthe in Herder pripoznala, da ima vsa zapadna civilizacija svoje srčne korenine v krščanstvu. (Prav dobro! na levi.) Silno nas boli, da se po takih odlokih to staro načelo z nogami teptá.

Dokončavši ta oddelek obrnil se bodem k drugemu, ki je po mojih mislih še največ vzrok, da po univerzah ni vse tako, kakor bi po naših mislih biti moralo gledé na velike stroške, ki jih mora narod plačevati.

Najprvo bi se moral po mojih mislih ves drug red vpeljati pri pobiranju kolegijskega denarja; pravijo sicer, da je pravično, ako se odlični veleumi z obilnimi kolegijskimi novci nagradjajo. Gospôda, tu je pomota. So stroke, pri katerih največji učenjaki, kakor je kak Gaus ali Heršel, za največja svoja dela niti krajcarja ne dobé, med tem si pa kdorkoli nabira kapital, ker podučuje znanost za življenje potrebno. Kje pa je tukaj odlikovanje izbornih talentov? In če dva profesorja predavata ono in tisto reč ter jeden izprašuje, drugi pa le bere, tje kaj se ozrite gospodje, pa bote videli, kdo ima kolegijske denarje, kdo pa nič. Od dijaka se ne sme zahtevati, da bi bil tudi še pri kakem drugem profesorju vpisan in da bi kolegijski denar dvakrat plačeval, ako taisti profesor ni ob enem član izpraševalne komisije. To se meni ne zdi prav. Godé se zaradi tega reči, kakor smo jih tudi tukaj že brali. Ne le tukaj, temveč tudi drugod se to primeri, da jeden profesor dru-

gemu vsled nevrednega hlastanja po poljudenosti dijake spred očmi pobere, ter si tak kolegij pridobi, da bi dijakov niti polovica v sobo ne šla, ako bi vsi h krati prišli; kljubu temu pa vendar pri vsih pobere kolegijske novce, če tudi za drugo nikdar posebej ne predava. Tudi to se je menda že zgodilo.

Dajte stvar na glasovanje in prepričani bodite, da bodo vsi učenjaki in profesorji za to, da naj se jim dá plača, kakor se jim taista vsled dostojanstva spodobi in zadovoljni bodo. Kolegijske novce vzame naj pa država sama v roke, ter naj za to profesorje plačuje. (Prav dobro! na desni) če pa že tega nečete, pa smemo nepogojno zahtevati, da se v slučaj, kedar dva profesorja eno in tisto predavata, kolegijski denar razdeli na dve enaki polovici. Potem bo vsega tekmovalja h krati konec, z njim vred poginilo bode pa tudi povsem nevredno hlastanje po poljudenosti.

To je moja prva želja. Druga dotika se pa privatnih docentov. Že Jhering pravi, da so zasobni docentje reveži in zakaj? Ako privatni docent hoče, da ga spusté k podučevanju, mora poprej spisati knjigo. Vsak si navadno kaj posebnega izvoli. Sedaj se še le prava začné!

(Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 17. marca.

Notranje dežele.

Naučnega ministra Conrada je njegova polovičarska in brezobzirna taktika tako daleč dovedla, da ga sedaj nikjer ne marajo. Na desnici že kmalo po svojem nastopu ni bil kdo zná kaj priljubljen. Po svojem trmoglavem ministrovanju si je pa desnico za odločno sovražnico na glavo nakopal. Conrad je minister, ki nobene stranke ne zadovolji. Zadnjih dni pa je potreboval, da si je pri obeh strankah popolnoma vse spridil. Dvakrat je govoril minuli teden. S prvim govorom prikupil se je bil nezmerno levičarjem, da so mu ploskali in brez konca in kraja vpili: živio Conrad! Takoj na to posvetil mu je pa P. Greuter in drugi dan je čutil Conrad potrebo, se opravičevati zaradi včerajšnjih besed, ktere je polagoma drugo za drugo preklical. Kakor je bil prvi dan v brezverskem lesku liberalni levici po volji, tako se ji je drugi dan zameril v luknjasti katoliški halji, ktero je P. Greuterju nasproti v hitrici po sebi vrgel, češ: Glejte me katolika! Kar se še ni kmalo kakemu ministru pred njim primerilo, to se je njemu zgodilo, nobena stranka ga namreč nič več ne mara! Vsled tega se sme pač desnica z zavestjo nadjati, da ga v bodočem državnem zboru ne bo več našla na stolu naučnega ministerstva. Po drugi strani dosegel je pa minister Conrad vsled tega jako veliko poljudenost v javnosti. Vsi časniki brez razločka barve so polnili svoje predale z njegovo politiko ter jo — obsojevali.

Levičarji v državnem zboru so nevsahljivi v svojih govorih. Kaj jih briga, ali jih razun stenografov še kak drugi človek posluša ali ne, samo da po celo uro dolgočasijo zbornico, pa je dobro, le da bodo svojim volilecem lahko rekli ob času novih volitev: „Glejte nas borilce, kako smo jezike brusili (pač res) za vas (?) in na svojem mestu stali, prostost in nemštvo braneči, še tudi tedaj, ko so se debate že o soli, tabaku in loteriji pričele!“ Pri točki „loterija“ padale so zopet trpke besede. Poslanec Roser imenoval jo je „davek topoglavcev“. Tu se je zopet pela stara, že tolikokrat ponovljena pesem, ki je ravno zaradi tega nečemo ponavljati. Kaj je loterija, vsakdo vé; ne sili se nihče vanjo, iz nje pa tudi nihče ne goni. Cesar Jožef, kakor se pripoveduje, je izrekel o njej jako pametno besedo: „Bedak je, kdor nikdar ne stavi, kdor pa vedno, je pa še večji!“ Mnogo se je že govorilo za odpravo tega prostovoljnega davka, toda vse je bilo zastoj! Loterija finančnemu ministru blizo šest milijonov na leto donša in ta pa do sedaj še nima denarja na ostajanje, toraj tudi ne bo priporočal, da bi se loterija odpravila. Poslanec Roser obrnil se je tudi do sleparjev najnovejše vrste, do loterijskih profesorjev, ki po časnikih svojo modrost ponujajo ter obetajo gotove dobitke. Res več kot krščanski poštenjaki, ker so bližnjemu boljši, kot sami sebi!?

V *državnem zboru* oglasil se je poslanec Richter pri točki „davkarije“. Mož je tožil, da imajo le-ti uradi preveč posla in da se tje kaj preveč pripuščajo dosluženi podčastniki, ki dostikrat nimajo drugačnih predpogoj, kakor edino le tega, da so svojih 12 let cesarju služili, kjer se jih je mnogo še le nekoliko olikalo in tisti vsi potem spodrivajo praktikante in diurniste, ki so že od mladih nog pri tem poslu, toraj strokovnjaki. Naj bi se pri vojakihi natančno na to gledalo, kako da je ta ali oni podčastnik zmožen; ni treba da bi se moral s spričevali izkazati, da je spodnjo realko ali spodnjo gimnazijo dovršil; pač pak bi se naj vpeljale nekake

preskušnje, pri katerih naj bi vsak dokazal svoje zmožnosti in izobraženost, da bi se ne nahajali uradniki v XI. razredu, ki niso za drugega, kakor za prepisavanje. Kdor bi dotično preskušnjo prestal dobro v predpisanih predmetih, v katerih se od vsacega navadnega uradnika splošna znanost zahteva, tisti naj bi dobil certifikat za uradnika, za vse drugo bil bi dosti dober certifikat za uradnega slugo, za železniškega sprevednika, za stacijskega ali magacin-skega paznika in kar je takih služeb več, pri katerih niti olikanosti niti posebne učenosti ni potreba in ji tudi nihče ne zahteva. Gledé praktikantov in diurnistov, ako imajo zadosti študij se popolnoma strinjamo z govornikom, da je silno škodljivo za razvoj нравnega značaja, ako mora po 5 ali 6 let prakticirati in gledati kako drugi le nekoliko časa v urad pogleda in že ima dekret za stalno službo v žepu. Na tak način se pač ni nadjati, da bi se izgojilo krepko uradništvo, pač pa se bo ravno narobe zgodilo. Mladina zgubi veselje do dela, ako ne vidi nikakega priznanja in bodočnost v silni, skoraj nedosegljivi daljavi pred seboj. Je že res, da se mora država ozirati tudi na doslužene podčastnike toda naj jih preskrbi, kakor smo že rekli, s službami, ktere so njihovemu znanju pristojne in primerne.

Velehrad jel je Nemce po Avstriji silno v oči bosti. Čem bližje prihajajo slavnostni dnevi velikonočni in god sv. apostelnov, temveč se čuje zabavljanje čez to božjo pot. „Fremdenblattu“, na pol uradnemu listu ministerstva za zunanje zadeve, zdelo se je potrebno na nevarnost te božje poti vlado opozoriti, češ, tu je slovanska politika vmes! Slovesnost ni mednarodno-cerkvena, temveč kakor „Fremdenblatt“ trdi, slovansko-cerkvena. I zakaj pa bi ne bila slovansko-cerkvena? „Oni, ki je vstvaril tri glavne jezike . . . odločil je tudi vse druge sebi na slavo in čast“, toraj tudi slovanski jezik. Da se ne bo vganjala na grobu sv. Metoda nikaka posvetna politika, s katero bi se ta ali ona posvetna država morda vznepokojeno čutila, naj bo „Fremdenblatt“ le potolažen, ker to se gotovo ne bode godilo. Naj bi bil bral dotične škofove liste iz Česke in Moravske, pa bi bil lahko videl, pri čem da je. Toda tukaj gre za vse kaj drugega! Slovani so namreč, ki pojdejo na božjo pot in „Fremdenblatt“ je še dandanes teh misli, da so Slovani „inferiore Race“, ktero mora Nemeč vedno na nitki voditi. Pomanjkanje poznanja člana XIX. temeljnih postav in pa sovraštvo do Slovanov spisalo je tisti bedasti članek v „Fremdenblattu“ in drugega nič. Naj se Nemci napotijo k grobu sv. Bonifacija, Slovanov se nad tem izvestno ne bo nobeden spotikal! O tem bi se bili Nemci že lahko prepričali, če bi se bili hotli, ali — volje ravno manjka.

Kaj bo z **Bosno in Hercegovino**? To je vprašanje, ki bi marsikdo mnogo odšel za vgodno rešitev njegovo. V najnovejšem času spravili so ga v zvezo s popotovanjem cesarjeviča Rudolfa po iztoku in naj reče kdo kar hoče, naj vladni časniki še tolikokrat zanikujejo, ta misel ni čisto prazna! Lansko leto je bil Rudolf v Carigradu, na Rumunskem in Srbiji, letos je šel na Grško in na Cetinje ter se sploh misli, da je povsod spregovoril po nekaj besed, da se dotične države ne bodo pomišljale, kedar pride čas, da se bode avstrijski cesar proglasil slovesno za kralja bosanskega ter bode stopil v vladarske pravice Sultanove. Posebno pa je v vladnih krogih misel razširjena, da si je cesarjevič Rudolf v Belemgradu vse prizadejal in da tudi sedaj v Cetinjah ne bode opustil priložnosti, najboljšemu sporazumljenju vsa pota pogladiti in to s tem, da bo od daleč pokazal na koristi, ki bi Srbom in Črnogorcem izrastle iz popolnega priklopa zasedenih dežel k avstro-ogerski državi. Bosna kakor Hercegovina sta obe silno pomenljivi za našo državo v vojaškem oziru. Posebno se pa Dalmacija na nji opira. V trgovinskem oziru sedaj še ne nosite ravno tisočev, ki pa ob svojem času izvestno ne bodo izostali. Malo je upanja, da bi se zasedeni deželi priklopili k državi to stran Litave, temveč vsa sedanja politika na to kaže, da si jih bodo Madjari polastili; kajti grof Andrassy ima še vedno veljavno besedo pri cesarji in v najnovejšem času jela sta grof Andrassy in grof Kalnoky v bosanskih zadevah skupno postopati in to vse na to kaže, da bo Bosna danes ali jutri — madjarska. Sicer pa, odkritosrčno povedano, se Madjari tudi nič kaj ne pulijo za-njo, ter bi jo že samo zaradi tega, ker je slovanska, najraje prepustili Srbom in Črnogorcem, kar se pa svoj živ dan ne bode zgodilo, kajti Črnogora in Srbija skupaj ne premoreti tolikanj, da Bosno odkupite, oziroma milijone povrnite, ki jih je Avstrija ondi že zazidala in na druge načine izdala. Iz te moke toraj ne bo kruha! Gledé Dalmacije bi bilo pač želeti, da bi bila Bosna pokrajina v državnem zboru na Dunaji zastopana.

Vnanje države.

V sosednji **Albaniji** vré, da je groza. Okoli in okoli Prizrenda je vse kviško! Turčija, se vé, da pravi: Nikjer ni vstaje, a kdo verjame? Albanci in Macedonci naveličali so se nositi še dalje žuleč turški jarem in se ga bodo skušali otresti. Okoli Skadarskega jezera v severni Albaniji osnoval se je naroden odbor albanski, ki je izdal sledeč oklice: „Sinovi Albanije! Ura je prišla, v kateri vas kliče domovina, da razrušite pristuden in poniževalen jarem hlapčonstva terse rešite neusmiljenega in za-

vratnega trinoga! Do sedaj borili ste se vedno le za druge, ki so vas iz hvaležnosti zopet v robstvu pustili. Sedaj je dan tukaj, da primete za orožje, s katerim bote priborili slobodo sami sebi, ako nečete do smrti v sužnosti životariti. Albanci! Poslušajte ta glas in pojdite za njim; vi, ki ste hrabri sinovi slavnih naših očetov! Spominjajte se le naših imenitnih prednikov, ki se niso nikdar boja bali. Dokazajte svetu, da vas ljubezen do prostosti edini, bodite ktere koli vere. Pred oči naj vam stopi Škenderbeg in Ali paša, ki sta oba padla pod turško sablo. Spomin na nju in junaška dela Sallistova ter Marka Bozarića navdušujejo naj vas za prostost! Dvignite se Albanci, zgrabite za orožje in pokažite vašim zatiralcem kje je pot iz dežele, ktero morate slobodno svetu pokazati! Cela Evropa gleda na vas, nadja se, da bote pričeli veliki boj za prostost. Angleži in Francozi zanašajo se na vašo zmago. Brez milosti posekajte vsakega, kdor bi se vam vstavljal, prizanašajte edino le onim, ki se vam podvržejo. Pogumnih, za prostost borečih se, je bila zmaga še vedno njihova last. Kviško toraj, na sveti boj za neodvisnost Albansko. Živela prosta Albanija!“ Če to ni vse predivov plamen, došel bo že letos sv. Jurij v krvavem plašči v gorato Albanijo.

Med **Angleži** in **Nemci** se je politična struna po prizadevah mlajšega Bismarka v Londonu zdatno odvila, ki je bila napeta, da bila bi lahko vsak čas počila. Kakor znano, je tisto napetnost povzročil lord Granville s svojo blebetavostjo, kar je Bismarka tolikanj jezilo, da se je v nemškem državnem zboru jako trpko o angleških državnikih izrekel. Angleški listi so tako govorjenje zopet po svoje smatrali za žaljenje in tako že ni drugega kazalo, kakor ali puško nabiti, ali pa moža zaradi sprave poslati. Na Nemškem so sprevideli, da bi bilo vsaj za sedaj bolj pametno moža poslati, da skrhane razmere z diplomatično bistroumnostjo zopet popravi in za ta posel poslal je Bismark svojega sina Herberta. Kakor pravijo, je ta svojo nalogo častno rešil. Če tudi vsled tega med Nemčijo in Veliko Britanijo še ne bo stalnega in trdnega prijateljstva, kakor je med Nemčijo in recimo Rusijo, si vendar ne bodo več medsebojno nagajali, kakor se je to do sedaj v Afriki godilo. Daljna posledica pa bo, da se bo vsled tega Nemčija ponudila za posrednico med Angleži in Rusi na afganskih gorah, če bo ravno potreba, kar je Bismark v „Nordd. Allg. Ztg.“ Angležem od daleč že namignil. Nekoliko pa menda Bismark to priložnost tudi za svoj mlin porabiti želi v državnem zboru gledé kolonialne politike v iztični Afriki, pred katero so jeli trezno misleči nemški časniki svariti, da je škoda vsakega vinarja, ki se za-njo izvrže, ker iz te moke svoj živ dan ne bo kruha. Kraj, podnebje in voda protivijo se ondi evropskemu naseljevanju in kjer so ti trije v zvezi proti človeškemu rodu, ondi je njegov boj za obstanek nevspešen.

Mahdi je rekel, kedar se mu posreči Kasalo podvreči, tedaj bo postal še le popolnoma gospod v **Sudanu**, potem začel bo pa Angležem uro navijati. Pogoj je došel, kajti po najnovejših telegramih mu je prišla Kasala minul teden v roke in so njegovi vojaki vse Angleže poklali. Ali je novica resnična ali ne, se pač še ne vé, kajti do nedelje ni bilo še uradnega potrjenja. Kaj bode sedaj z Angleži zaradi silne vročine, ktera bo ondi od dne do dne večja, Angleži pa tega ne vajari? Kakor bi bilo želeti, da bi se ne vresničilo prerokovanje nemških profesorjev in učenjakov, ki so v tem že nekaj mesecev edini, da Angleži v Sudanu nimajo prav nič več drugega pričakovati, kakor k večem le grob v razbeljenem pesku, če ne bodo ptiči in divje zverine njihovih trupel poprej razrgale, da se bodo gole kosti po solne belile, — človeka v očigled tolikošne zanikrnosti v Londonu vendar le jeza zgrabi in pravi: prav se jim godi! Zakaj pa so tako neizrečeno neumni. Kramarski duh z brezmejno poželjivostjo po vedno večem posestvu branil jim je, da bi bili takoj od začetka zadostno število vojakov tje kaj postavili, s kterimi bi jim bilo mogoče Mahdija že zdavnej streti in če bi s silo ne bilo šlo, naj bi bili porabili za to tiste svote, s kterimi so Gordona tje kaj poslali. Beduini, lakomni kakor so, bili bi rajši pet Mahdijev za lepe rumene zlate izdali, kakor pa obljubljeno plačilo pustili. Tistikrat bi bilo kaj takega lahko, sedaj to ni več mogoče, kajti navadno ljudstvo je do dobrega prepričano — po brezštevilnih zmagah Mahdija nad Angleži, da je on mož božji in drlo bo za njim, dokler bo prodiral, naj bilo bi res treba do Rima ali do Carigrada.

Izvirni dopisi.

Iz **Postojnskega okraja**, 16. marca. Zopet imamo, hvala Bogu, prav lepe, prijetne spomladanske dneve! A pretekli teden, zlasti proti koncu, je bila pri nas huda burja. Do četrta je bilo že še, dasi vetrovno in mrzlo; a petek je Kraška burja gospodarila, da je bilo groza. Od same burje se nam je kar temno pred očmi delalo; prahu namreč že ni bilo več, ker burja ga je že prejšnje dneve razpihala in odnesla.

V **Št. Petru** je več grobnih spominkov prevrnila itd. Bolj priletni ljudje pripovedujejo, da že mnogo let ni bilo takega viharja, kakor pretekli teden. Ubogi ljudje na morji o takem viharji!

Iz **Št. Vida pri Zatični**, 15. marca. Noč med pretečenim petkom in soboto je bila za vas Velike Dole pri Št. Jurji na Temenici nesrečna. O polunoči se vname v hramu nekega posestnika ogenj, kateri vpepeli hipoma, v četrtniki ure, štirim posestnikom vsa njih poslopja.

Požar je tolikanj bolj divjal, ker je bila tisto noč velika sapa, pomoči pa, ker je vse spalo, ni bilo nobene. Zraven poslopja jim je pogorela vsa klaja za živino, žito za seme in hrano, in nekterim celó vsa obleka, ker niso mogli rešiti drugega, nego to, kar so imeli na sebi. — Silno hudo je pogorelece zadelo; žalostno je videti ubogo ljudstvo o času, ko je še mrzlo, slabo oblečene okrog hoditi, ne vedé, kje bode prenočilo.

Zavarovana sta bila le samo dva posestnika, in tudi ta dva za majhno svoto.

Gotovo so poškodovani vsega usmiljenja vredni. Priporočajo se toraj prav toplo milosrčnim Slovincem, ki od nekdanj radi prihitijo nesrečnim na pomoč.

Vredništvo „Slovenca“ se pa vljudno prosi naj blagovoli za-nje sprejemati mile darove, ako bi jih utegnil kdo poslati. *)

Štefan Jaklič, župnik.

Domače novice.

(Iz **Trsta**) se nam danes poroča, da so večeraj dospela iz Rima od sv. očeta pisma, ktera potrjujejo, da je preč. gosp. stolni dekan dr. Janez Šust imenovan proštom stolne cerkve v Trstu. Čestitamo: Ad multos annos!

(Preč. g. dr. **Lavoslav Gregorec**) je bil 16. t. m. zjutraj ob 9. uri v stolni cerkvi Mariborski od stolnega dekana inštaliran za korarja Štrasburskega in farnega predstojnika pri Novi cerkvi. „Katol. tiskovno društvo“ je pri tej priliki dr. Gregoreu za trudapolno in vspešno 10letno vredovanje „Slov. Gospodarja“ poklonilo zlat prstan z brilanti.

(Mil. g. **knezoškof Lavantinski**) so bili nekaj oboleli na potu z Dunaja — pluča so se hotle vneti. Zdaj jim je že bolje.

(„**Sokol**“) napravi v sredo zvečer na 18. t. m. na slavo vsem Jožetom, Jožefom Josipom, Pepetom in Pepčkom v čitalnični restavraciji jako zanimiv „jour-fix“, ki se bo ob 8. uri zvečer začel. Reditelja sta mu „Sokola“ gg. Dežman in Dečman. Videle se bodo meglene podobe, ki jih bode po čarodejski napravljali Sokolov blagajnik g. Geba, slišala se bodeta pa: „Klepetec“ in „Krojač Fips“, pri kterih se bodeta tudi dva „Sokola“ odlikovala. Po prvem Sokolskem večeru soditi, nadjati se je jako obilne vdeležitve. Posebno dobra lastnost Sokolskih večerov je pa brez dvombe ta, da človeka ne utrudijo. Začnó se okoli 8. ure in okoli 11 se članovi že zopet porazgubé.

(**Premembe pri učiteljstvu na Kranjskem**.) C. kr. deželni šolski svet imenoval je dozdanjega provizoričnega učitelja v Postojni g. Ivana Okorna denitivnim učiteljem na jednorazrednici v Predvoru, provizoričnega učitelja g. Antona Skalo v Vrbovem denitivnim učiteljem na isti jednorazrednici, provizoričnega učitelja g. Štefana Jelenca v Trnji denitivnim učiteljem v istem kraju in provizorično učiteljico Postojni, gospico Marijo Steiner, definitivno učiteljico na štirirazrednici v Postojni. („U.T.“)

(Iz **10.000 šmarnic**) naredil bo tržaški umetni vrtnar Perotti prekrasen in dragocen buké, čegar premer bo 80 centimetrov velika. Naročile so ga Reške gospé za cesarjevičino Štefanijo, kateri so med vsem cvetjem šmarnice najbolj pri srei. Cipke za ta šop (kajti 80 centimetrov v premeri se že več ne more šopek imenovati) naročene so v Bruselji, zlat monogram pa v Parizi.

(**Kmetje pozor!**) Nedavno obiskaval je nekov človek okolico Sevnice, Brežic, Krškega itd. ter se je imenoval „nadinspektor“ zavarovalnice „Franco Hongroise“. Ta „inspektor“ imel je s seboj celó „tajnika“. Mož napravil je dobro kupčijo, a na kakov način? Razglasil je, da bode ljudem oskrbel pri raznih hranilnicah posojila, če se pri njem za-

*) Prav radi. Vredn.

varujejo. Revni kmetje, kateri so potrebovali denarja, dali so se pogovoriti. „Nadinspektorju“ morali so prošnje za hranilnico in koleke naprej plačati. Omenjene prošnje so se takoj odposlale. Se vé, da so bile vse te prošnje brez uspeha. Vrh tega pa je omenjena zavarovalnica tožila še kmete za zaostalo zavarovalnino. Bodite toraj nekoliko manj lahko-verní.

(„Lj. L.“)

(Tržaški poslanec Vučetič) upiral se je zahtevanju poslanca Hallwicha, da naj se v Trstu odpravi prosta luka. Če bi se pa le morala, pravi Vučetič, naj se pa Trstu določi posebna odškodnina.

(1.200.000 goldinarjev) določenih je za zgradbo državne železnice iz Trsta na državno progo Divača-Pulj v Herpelji. Delo se bo menda začelo že drugi mesec, ter se bo železnica konec leta 1886 že izročila javnemu prometu.

Razne reči.

— Kakor poročajo poljski listi, slika slavní Poljski slikar Matejko, o čegar katoliškem mišljenju smo pred nekaterimi meseci poročali, veličastno podoba, ki ima predstavljati Devico Orleansko. Slika sv. Metoda, katero pripravlja ravno ta umetnik za tisočletno srečanje na Velehradu, dela pa baje po naročilu českega državnoborskega kluba. Tako vsaj poroča „Hrv. Vila“.

— Na Ruskem je umrl znamenit starinoslovec A. S. Uvarov, ki je bil po svojem cenjenem delu: „Raziskavanje starin po južni Rusiji in po bregovih Črnega morja“, tudi na zapadu znan. Jel je izdajati „Rusko starinoslovje“, da bi tako soznanil učeni svet s pridobitki svojega raziskavanja, a dovršiti ga ni več mogel. Končal je s kamenito dobo (Steinperiode), pa že ta del obravnava že skoro vsa starinoslovka, geologijska in palentologijska vprašanja, ki zadevajo Rusijo.

— Kaj je zakonski stan? Na to vprašanje odgovarja neki ameriški list tako-le: Zakon je trdnjava, katero oblegajo, ki ima pa tudi dobro posadko. Oni, ki jo oblegajo bi si jo radi prisvojili in hočejo na vsak način notri priti; oni pa, ki so obleženi, bi radi potolkli sovražnika in pobegnili iz trdnjave. — Oni, ki so v trdnjavi in silijo ven, so oni, ki že nosijo zakonski jarem, oni pa, ki oblegajo in hočejo notri prodreti, so pa neoženjeni. Ali mar ni ta primera izvrstna in do malega resnična?

Telegrami.

Dunaj, 17. marca. V večerni seji državne zbornice rešile so se budgetne točke trgovinskega ministerstva: generalna inšpekcija železnice, merosodstvo, služba v luki, pošta in brzojav. Trgovinski minister zavračal je sumničenje Fürthovo, o prenehanju volilnega reda za trgovinske zbornice, češ, da taista ni imela družnega namena, kakor nemštvo odrivati. Te prenehanje so imele zgolj ta namen, da so se posamični odseki v trgovinski zbornici spretnije uredili in da so volitve zadobile širjo podlago. Minister podajal je nadrobne podatke o volitvah v trgovinsko zbornico Plzenjsko, dokazal je jasno na podlagi razmerja glasov, da ni bilo ondi nikakega strahovanja vsled porabe nedopuščenih sredstev pri volitvah. Hallwich je zahteval odpravo Tržaške proste luke, Vojnovič predlagal je resolucijo na povzdigo trgovinske mornarice.

Atene, 16. marca. Cesarjeviču Rudolfu in Štefaniji skazuje se največja čast. Ogledujeta si razno starinarstvo. Na obedu sta bila pri kralji, prenočila sta pa na „Miramaru“. Kralj je nosil avstrijsko opravo. Zvečer je bil pri kralji banket za 140 oseb. Časniki izražajo se jako hvalevredno o visokih gostih.

London, 16. marca. Pad Kasale se do sedaj še ni uradno potrdil.

Kahira, 16. marca. Kasala do 16. februarja še ni padla. Tukaj tudi nič znanega o grozovitem klanji posadke.

Tuji.

15. marca.

Pri **Maliči:** Henrik Wernert, trg. pot., iz Kolina. — Münch, Michel, Strakus in Horovetz, trgovci, z Dunaja. — G. Klein, trgovec, iz Prage. — Ožbalt Leuschner, trg. pot., iz Brna. — C. Krajnič, trg. pot., iz Grada. — Franc Povše, ravnatelj, iz Gorice.

Pri **Stonu:** Samuel Zweiter, trgovec, z Dunaja. — Manhardt, trgovec, z Dunaja. — Hartmann, trgovec, iz Grada. — Anton Anger, e. k. sodn. pristav, s soprogo, iz Pregrada.

Izdajatelj in odgovorni vrednik **Jožef Jerič.**

— Janez Brdar, trgovec, iz Samobora. — Neubergh, trg. z lesom, iz Isla. — Karl de Roja, trgovec, iz Beljaka. — Lengyel, trgovec, iz Kaniže. — Josip Petauer, knjigovodja, iz Kamnika. — Josip Močnik, lekarnar, iz Kamnika.

Pri **Bavarskem dvoru:** K. Demšar, posestnik, iz Železnikov. — A. Veber, posestnik, iz Žaliloga. — G. Sušnik, posestnik, iz Kranja.

Pri **Avstrijskem caru:** Mihael Gell, z družino, iz Št. Vida.

Pri **Južnem kolodvoru:** Miroslav Kuma, priv. uradnik, z družino, z Dunaja. — F. Gregorič, krojač, iz Brežice. — Franc Arhar, iz Škofje Loke.

Umrli so:

V bolnišnici:

13. marca, Jurij Brajer, dninar, 71 let, Marasmus senilis.

Tržaško tržno poročilo.

Kava: Santos po 49 gl., Rio 45, St. Domingo 56, Portorico 80, Cejlon 68—125, biserna 96, Java 59, Mokka 80—100.

Sladkor po 19.75—27.50 gld.

Dišave: poper 93 gl., žbice 69.

Južno sadje: dateljni 23, fige iz Kalamate 16, iz Smirne 28, rozine 13, pomorance 2, limone 2.— za vsak zaboj, rožiči 3, mandeljni 80.

Olje: laško 70—100 gl., albansko 40—48, dalmatinsko 43, angleško 32.50, petrolej 9.25.

Kože: juhtovina 260, podplatje 140—160, teltnina 357—616, jagnječi kožihi sto komadov 70, zajčje sto komadov 24 gl.

Volna: bosanska 105 gl., albanska 112, isterska 110.

Bombaž: ameriški 75, indijski 54.

Ježice po 22—28 gl.

Mast: maslo 95—100, angleška 52, ogerska 59, špeh 51.50.

Zito: pšenica ruska 7.25—8.75, laška 9.25, koruza 6.50, rž 7.50, oves 7, fižol 10, grah 13—15, riž laški 14—21, indijski 12.50 goldinarjev za vsakih 100 kilogramov.

Dunajska borza.

(Telegrafno poročilo.)

17. marca

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	83 gl. 35 kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	83 „ 70 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	108 „ 45 „
Papirna renta, davka prosta	99 „ — „
Akcije avstr.-ogerske banke	864 „ — „
Kreditne akcije	301 „ 75 „
London	124 „ 40 „
Srebro	— „ — „
Ces. cekini	5 „ 81 „
Francoski napoleond.	9 „ 80 „
Nemške marke	60 „ 55 „

Št. 4357.

Zahvala.

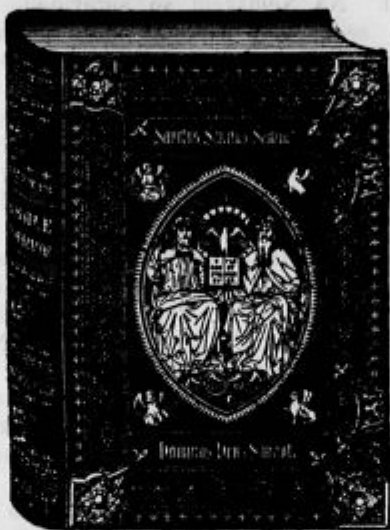
Slavna kranjska hranilnica je pri obnem zboru dne 12. t. m. dovolila tukajšnjemu zavodu za uboge 2350 gld. in v podporo revnih rekonvalescentov izpuščenih iz tukajšnje deželne bolnice 200 gl.

Za te izdatne podpore v imenu zavoda za uboge slavni kranjski hranilnici javno izreka najtoplejšo zahvalo

Mestni magistrat Ljubljanski

dne 16. marca 1885.

Župan Grasselli.

„MISSALE ROMANUM“

izdaja l. 1884

s Proprijem

stane vezan:

- a) v črnem usnju z marmorirano, rudečo ali zlato obrezo 20—24 gld.;
- b) v rudečem šagrinu z zlato obrezo 25 gld. (ta vez odlikuje se posebno po svoji ličnosti);
- c) v finem rudečem šagrinu z jako okusnim zlatim vtiskom in zlato obrezo 30 gld.;
- d) v finem rudečem šagrinu z zaponami in rosetami iz novega srebra 35 gld.;
- e) v finem rudečem šagrinu z novosrebrno okovo 37 gld. 50 kr.;
- f) v finem rudečem šagrinu z zlatim vtiskom in barvanimi ulogami, s popolno okovo pozlačeno ali novosrebrno 45 gld.

Še fineje vezani s klepano srebrno ali zlato okovo itd. izdelujejo se le po naročilu in se po želji pošiljajo tudi posebna naznanila cene.

Ob enem priporočamo:

Missae pro defunctis

(editio S. Rituum Congregationis, hujus formae sexta in Folio)

za Avstrijo še s posebnim pridatkom.

Vezani komadi stanejo od 3—7 gl.

„Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani.

Otvorenje kupčije.

S tem si usojam slavnemu p. n. občinstvu naznaniti, da sem na tukajšnjem prostoru v Špitalskih ulicah št. 11, tik frančiškanskega mostu

otvoril

kupčijo s suknenim, platnenim in manufakturnim blagom.

Gorko priporočajoč svojo dobro oskrbljeno zalogo slavnemu p. n. občinstvu, zagotavljam ob enem, da se bodem zmirom trudil po strogo reelnem in solidnem delovanju pridobiti si zaupanje čestitih kupovalcev in si isto ohraniti.

Za mnogobrojni obisk se priporoča

z odličnim spoštovanjem

FRIDERIK SOSS.

(1)

Tisk „Katoliške“ Tiskarne v Ljubljani.